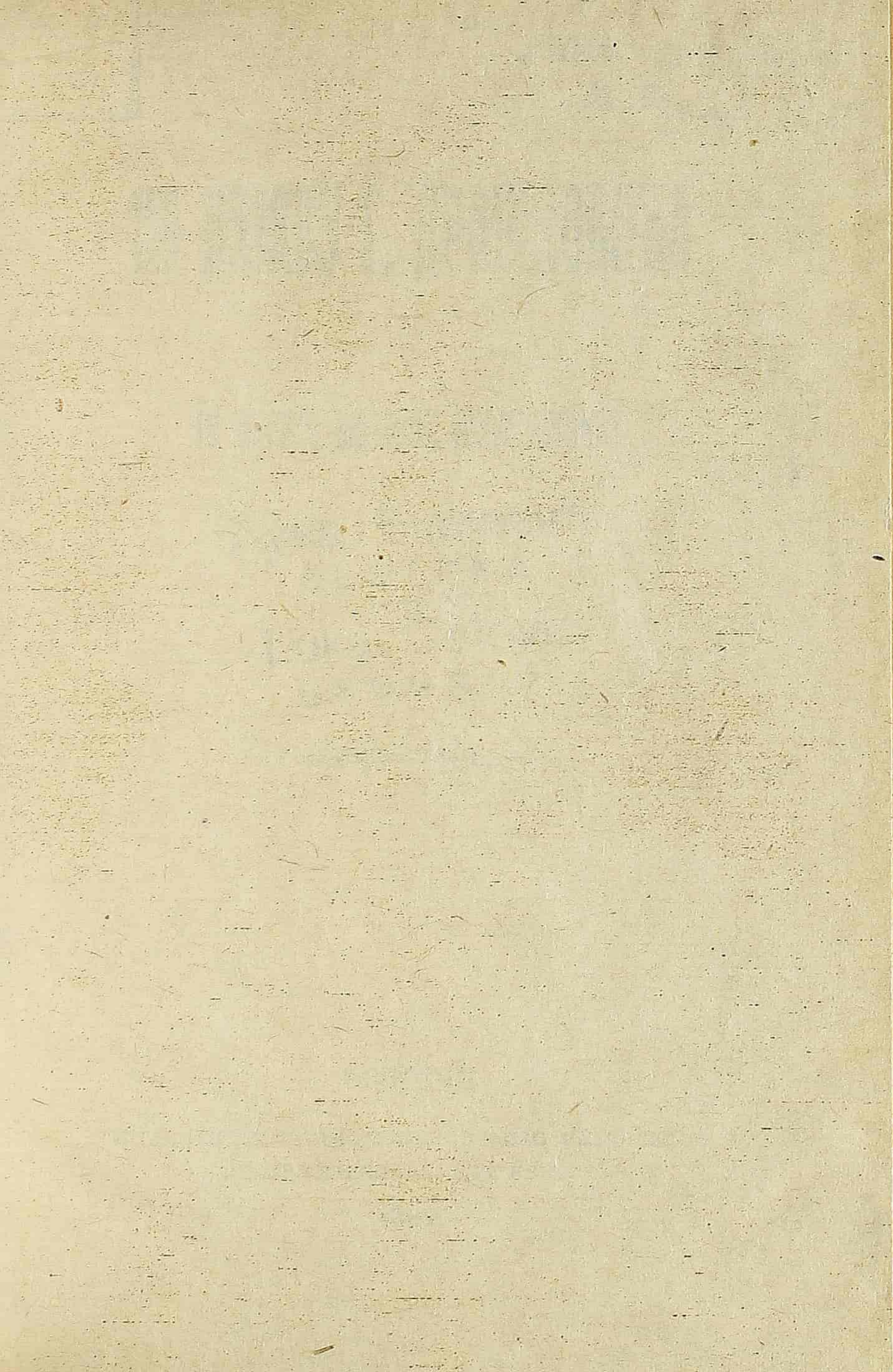

ПБ 6
359

6.6
359

10=234978060

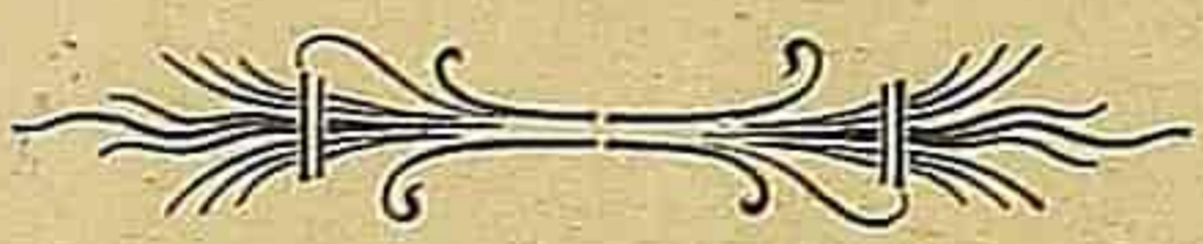
УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И Бр. 45367

НА ИЗЈАВУ Г. ДРАШКОВИЋА

(И НАПИСЕ ЊЕГОВИХ ПОСЛУШНИКА)

Лука Ћеловић
БЕОГРАД

Luka Čelović
BEOGRAD

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ШТАМПАРИЈИ „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ“

ГАВР. ДАВИДОВИЋА И КОМП.

1909.

0

f

THE BOARD OF
LAWYERS AND
SOLICITORS

На моју књижицу „Зашто сам клеветан? Ко ме је клеветао?“ одговорили су: г. М. Чолић, народни посланик, коме је у индат прискочила „Штампа,“ бележећи његове неистине као некакве поуздане вести, разуме се по „новинарској дужности“; г. Милорад Драшковић, директор „Одјека,“ директор Извозне Банке, народни посланик, за којим је потрчао услужни „Дн. Лист“; напоследку, и свакако по команди, *болесни* Јоца Нешић, председник Окр. Одбора, председник Општине града Смедерева, председник Управног Одбора Под. Окр. Задруге, виноградар и т. д., и т. д., који ми свој напис шиље из Смедерева, и ако већ поодавна није у Смедереву, већ на лечењу у неком аустро-угарском купатилу. Сва тројица су ми упутили своје писе преко „Одјека“.

Још 4-ог ов. мес., ја сам упутио уредништву „Одјека,“ преко првостепеног суда за варош Београд, своју исправку извесних неистина у напису г. Чолића¹⁾. Пошто до сада

¹⁾ Исправка побија као неистину тврђење г. Чолића:

да у мојим службеним рачунима има дефицита;

ту своју исправку нисам прочитао у „Одјеку,“ закључујем, да је уредништво неће ни штампати, и бележим тај случај као једну нову пакост директора тога листа, г. Драшковића, пошто само њему не иде у рачун, да се утврди, да је лаж она вест, коју је он утрпао у уста једном свом послушнику, и то још у листу, коме је он директор.

У својој књижици ја сам приказао г. Драшковића као команданта целе кампање противу мене; казао сам зашто он ту кампању противу мене води, и доказао све документа, које ми је сам г. Драшковић пружио. Из свих горе наведених написа види се, да он и даље командује ту кампању противу мене. Личности, које се од времена на време јаве са својим испадима противу мене, прикомандоване су личности, које треба да дижу прашину, да износе противу мене, да тврде и немогуће ствари — тек само да се са различитих страна противу истог лица рђаво говори и проноси, да се на тај начин створи сумња и да се та сумња једнако подгрева, одржава и шири...

Ето, овом приликом, сада, г. Чолићу је поручено, да, одговарајући на моју књижицу, замера, што она много приповеда о Под. Окр.

да је Министарски Савет због тог мог дефицита решавао и решио да ме преда суду;

да ја нисам положио рачун ни о некаквој суми која ми је дата за изналазак путева нашој извозној трговини, о којој г. Чолић поодавна прича, лцитирајући сваком приликом цифру те суме на ниже: испочетка је она била 30.000, сада је спала на 5000 динара.

Задрузи: „То нема везе са вашим радом као конзула у Солуну, нити се то тиче народа српског, ни Народне Скупштине; ви обилазите нешто око главне ствари, о вашем раду сте нешто, или готово нисте ништа казали“¹⁾).

И док г. Чолић тако, г. Драшковић у својој *Изјави* говори у главном само о случају који се десио у Под. Окр. Задрузи, пре но што је он у њу дошао као члан управе, и о томе како сам ја ту Задругу упропастио, а он је после спасао и подигао, наводећи тобож из *Извештаја Комисије за преглед стања Под. Окр. Задруге*,²⁾ али произвољно,

¹⁾ О мом раду је могао Народној Скупштини да говори само надлежни Министар. О свом раду ја бих могао говорити само по одобрењу тога Министра. — Зар један народни посланик ни толико не зна како са тим стварима стоји?!

²⁾ Како г. Драшковић наводи из „Извештаја комисије за поновни преглед рада и стања у Под. Окр. Задрузи, у Смедераву, 1903. год.“ нек послуже ови примери:

У *Извештају* стоји: „Управу Подунавске Окружне Задруге, коју је комисија затекла сачињавала су ова лица:

I. У Управном Одбору:

1) Г. Влада Љотић, председник, који је уједно управник под платом. 2) Г. Станко Лапчевић, члан, који је уједно и Задругин правобранилац, под платом. 3) Г. Тодор Николић, члан, који је уједно благајник под платом. 4) Г. Живојин С. Тајсић, члан. 5) Г. Др. Мита Николић, члан. 6) Г. Живојин Авакумовић, члан, и 7) Г. Гаврило Предраговић, члан.“

А. г. Драшковић наводи: „Управу Под. Окр. Задруге, коју је комисија затекла сачињавала су ова

поједина места и цифре, што ће после одмах услужни „Дневни Лист“ још финије да прикаже својим читаоцима, те да ме том приликом представи као чудовиште од човека, као што ме је раније једном представио као чудовиште од чиновника и помогао једном истинском чудовишту да буде награђен.

Ја сам, чини ми се, јасно разложио у својој књижици зашто сам морао говорити о случају у Подун. Окр. Задрузи. Несрећан тај случај, ја сам представљао као случај који и мене терети; а оно, против чега сам се бунио, чему сам се ја опирао, то је био онај начин порезивања, са којим је нова управа те Задруге гледала да наплати штету заводску од чланова

лица: 1. У Управном Одбору 1) Г. Влада Љотић, председник, који је уједно управник под платом.“ И нико више!

У *Извештају* стоји; „Окривљени Жика (књиговођа) руковао је касом у којој су чуване: Главне књиге Задругине и дневна књижења са одговарајућим белезима благајничким, затим менице и остала документа, која се по свршеном књижењу уносе у главну књигу...

„Три дана после бегства Жикиног у иностранство, Управа Заводска, не нашав нигде кључеве од касе којом је Жика руковао, дала је касу самовласно отворити од бравара, учинив том приликом замашну омашку, тиме, што није позвала надлежну власт и двојицу грађана“ ит.д., ит.д.

Г. Драшковић наводећи из *Извештаја*, где год комисија говори о Управи, он место *Управа* меће *Љотић*, и онда испада овако: „Кад се то — што комисија каже о затеченом стању у Задрузи — укратко збије, комисија оптужује г. Љотића јаче но другове му:

„за обијање касе у којој су чуване његове по две и по године неуређене менице.“

Комисија ређа чије су то све менице биле, па

старе управе, под којом је штета учињена, а не — измирење те штете уопште.

У својој књижици, ја нисам расправљао сам случај оштете Под. Окр. Задруге, већ га узгред поменуо, због г. Драшковића, који је после тога случаја постао члан управе те Задруге и тако добио прилике, да ми се из ње свети, не зато што сам ја тобож упропастио Задругу, већ што сам ја њега, пре тога случаја, тужио властима за посечених и покрадених 180 грмова са имања општине града Смедерева и нађених у дворишту млекарника г. Драшковићева.

О томе је г. Драшковић требао да про-

наводећи и време за које оне нису биле уређене, али г. Драшковић зна само за менице Љотићеве и тврди да оне нису биле уређене за 2 и по године!

Одмах сутрадан, услужни „Дневни Лист“ то још лепше и одлучније приказује својим читаоцима овако :

„По актима комисије, која је извићала злоупотребе Љотићеве у Под. Окр. Задрузи, г. Љотић је оптужен: за обијање касе у којој су чуване његове менице.“

Зар ово није пангалозлук?

А колико је истинит навод г. Драшковића да мене комисији терети више но остале чланове Управе, нека каже ово место из *Извештаја* :

„Ред и дисциплине нестало је било у Заводу, јер управник који је због својих других дужности, у својству сенатора и председника општине, морао отсуствовати периодично и по неколико месеци, није имао сталног заменика, него је заводом управљао без икаквог надзора махом окривљени књиговођа Жика Д. Гајчић, који је, по сопственом му признању, примао менице из Главне Касе, у место свакодневно — само за један рок — често пута у једанпут, за пола, па и за читав месец дана“ ит.д. ит.д.

говори у својој *Изјави*, о томе су многи желели да чују шта ће рећи он и како ће се бранити од мојих документованих излагања, која се многим чинила невероватна.

Али о томе г. Драшковић ни речи! На такве се ситнице један Драшковић не осврће. Њему је главно да доказује, да је Под. Окр. Задруга оштећена за време управе, у којој сам и ја био, да је за време, док је та управа заводом управљала, било нереди, неправилности, штете, итд. итд. итд. и да за њу одговара стара управа и ја главом итд. — да доказује нешто, о чему га нико не пита, и што ја у главном нити сам порицао, ни одрицао.

*
*
*

Он у мојој књижици тражи узгредице, да се за њих закачи и да их побија, а оно, што њега највише треба да тишти, што би га најјаче требало да буну, он превиђа, или се чини да превиђа. Заиста карактеристично!

Своју *Изјаву* почиње као са неким исмевањем моје књижице. „У њој се“, вели он, „као у каквом лошем роману (!) прича очајна борба два човека који собом представљају два начела: један добра, други зла. Један има све што се даје врлини, а други све, што се даје пороку.“ Све су то „неозбиљна извођења“, на која г. Драшковић не мисли одговарати; не приличи му! Али се зато ипак мучи и зноји да својом *Изјавом* докаже, противно мом „неозбиљном извођењу“, да докаже како — начело добра представља он, а не ја; да то докаже ма и произвољним и подешеним наводима из *Извештаја комисије* и — неодговарањима на оптужбу због оборених и по-

крадених 180 грмова општине града Смедерева! Што ће му да се брани од оптужбе једног Љотића, за кога је он, у својој *Изјави*, наводима из комисијског извештаја „доказао“: да је обио касу; да је подносио лажне билансе итд. итд.? Личи ли њему, српском Гамбети, да се брани од оптужбе једнога човека, који њему, цину, изгледа као врабац, те се није никада ни кидао због њега, ни сматрао за потребно да од скупштине акционара¹⁾ Под. Окр. Задруге изнуђава нарочити кредит, потребан за борбу противу њега у штампи, у Народ. Скупштини, у Министарству и у самом Двору? Он је и сувише поносит, да се толико унизи!...

Да видите само његову поноситост.

У својој *Изјави* он наводи, како ја за случај у Под. Окр. Задрузи кривим реакцију у коју је био загазио пок. Краљ Александар, и онда незлобиво наставља: „Је ли му крива реакција Краља Александра не знам. Знам толико да је г. Љотић за време летовања двора у Смедереву, био *врло* често гост његов“.

То је цела истина, г. Драшковићу. За време летовања Краља Александра у Смедереву, ја сам био позиван на све свечане обеде за краљевски сто — и као председник општине града Смедерева и као Влада Љотић. Онај

¹⁾ Ако је тачно што се чује из Смедерева, број акционара Подун. Окр. Задруге сведен је на врло мали број. Удешено је тако, да су акције прешле у својину појединаца, да су ти појединци — самосталци. Неки самосталци прикупили су већ по 2—3 стотине акција поменуте Задруге.

који је то вама причао, г. Драшковићу — јер ви то само по причању знате, пошто сте тада били изван Србије — могао вам је казати и то, да те почести нису донеле никакве користи лично мени, али су згодно послужиле да се ускори помоћ онима, који су је збиља јако требали у кладовским томруцима. Прилике, које су тада са собом донеле, да владалац Србије чешће позива за свој сто Љотића, било као председника општине, било само као Љотића, тај Љотић није употребио у своју корист, нити да се додвори, а никако да коме било подлије воду и напакости, већ их је примио да се заложи за опште добро и да се залаже, без сваке резерве, за друге. Живи су још многи људи из тадашње околине владареве, и ја их све позивам и молим, да отворено кажу ако знају ма шта, што би се косило са мојим горњим речима. — Ја о томе нисам ником говорио, па не бих ни сада о томе помињао, да ме циничност Ваша, г. Драшковићу, није изазвала. Да тих позива владаревих није тада било, ви би се г. Драшковићу у Србију вратили свакако тек после 29-ог маја 1903-ће године, и данас би ваше карте сасвим друкчије стајале, но што, на жалост, стоје!

✱

Хвалећи се „својим“ успесима у снажењу Подунавске Окр. Задруге, у којој као управник није имао плате, већ за адвокатски свој рад *свега око 1200 динара*, г. Драшковић ништа не помиње, како и неким члановима нове Управе (који такође нису имали плате) од како су у њој, није рђаво, као што им је

било пре тога. Неки су, вели се, спечалили лепу парицу и за кратко време удвојили своје капитале. Други опет, који се пређе нису могли користити кредитом те Задруге, јер су га били проиграли, сада опет уживају тај кредит и у толикој мери, како га до сада ниједан акционар није уживао.

Они, који су упропастили Под. Окр. Задругу, која сада иждивенијем г. Драшковића, опорављена, стално напредује — већином су пропали. А људи, који се прихватили да је опораве, подигну из мртвих и спасу, поред свих жртава и напора својих — напредују у сваком погледу, нарочито материјално! Ко ће нам разрешити ову загонетку и рећи: да ли је ово доказ противу честитости чланова управе, под којом се десио Гајчићев случај? или је то доказ за изванредну способност нових управа Под. Окр. Задруге, у којима је тако видну и некористољубиву радњу адвокатско финансијску развијао г. Драшковић?...

Г. Драшковић ме у својој *Изјави* беди, да сам „поредио свој и његов рад у Подун. Окр. Задрузи.“ Ја то, истина, нисам чинио, нити имао воље да чиним. Али г. Драшковићу било је згодно тако да отпочне, да би се видео принуђен приказати своје „успехе.“ И он одмах почиње да ређа: како ја нисам оставио ни паре у резервном фонду, а он оставио у резервним фондовима 100.000 динара. Ако му је право, захвалићу му и ја на томе; али га молим да ми прво каже, да ли та цифра није постала смањивањем акција Под. Окр. Задруге од 100 на 60 динара? Па ако је — онда чим се он то хвали?!

О кредиту за јавну кампању противу мене — у штампи, у Народној Скупштини итд. нисам ја измислио, већ сте ми то Ви, г. Драшковићу, саопштили својим писмом, а ја то Ваше писмо штампао и приказао читаоцима. Да ли је тај кредит био 1000 динара, или већи, или мањи, то се мене не тиче. Оно што ме се пак тиче, то је оно што Ви рекосте том приликом: да је помен о том кредиту, у мојој књижици, неистина. Ето, како вас Ваша урођена пакост нагони да сами противу себе сведочите, према чему Ваши читаоци морају закључити, да су сва Ваша тврђења лажна. То Ви, г. Драшковићу, свакако, нисте ни хтели ни желели? Е, али она народска каже: „Ко другом јаму копа,“ ит.д. ит.д. — Нисам ја указивао на „Трг. Гласник,“ „Дневни Лист“ и „Штампу“ као листове које сте ви плаћали да мене грде, већ сте ми Ви то казали оним својим писмом о добивеном кредиту, да ме преко штампе ит.д, нападате, а ја после бележио листове, који су Ваше смерове помагали. То ми Ви, г. Драшковићу, у неку руку, и сад овим својим написом казујете, кад велите: како је за Вас „довољно и то, што редакције тих листова знају да то није истина.“ По чему те редакције могу то знати, г. Драшковићу? Да ли по томе, што су из изгласаног кредита примале, или што нису примале?... Ви постајете врло оригиналан, г. Драшковићу! О тој Вашој оригиналности редакције ће од сада водити белешку и оне ће се чувати да је још који пут на себи пробају. Ви постајете за њих Данајац, од кога ће оне зазирати и кад им дарове носи.

О Вашим свесним и несвесним савезницима у Солуну, ја ћу говорити доцније и засебно, г. Драшковићу, када будем расправљао ствари од мало већег значаја, но што је Ваша пакост. У Солуну су за Вас радили други, којима сав жалосни понос њихов не смета да Вашој пакости измећаре... Али о томе други пут.

Наводећи из моје књижице ту напомену о његовој радњи у Солуну, против мене, г. Драшковић је назива „ваљда хиљадитом неистинџм.“ — И заинтересован том неистинџм, он се — што је чудо! — спет распитује, ко је то у Солуну био против мене, па му је, вели, речено, „да су то без изузетка честити људи и да нису врчали, већ га (мене) отворено оптуживали.“ Узимам, да то што г. Драшковић вели, није неистина — ни прва, ни хиљадита — и питам: да ли г. Драшковић добро чини, када те „честите људе“ не именује, који као такви, никад не презају да отворено кажу шта мисле, ни јавно да посведоче шта знају? Кад се *честити људи*, у даном случају не именују, онда се њихова честитост доводи у сумњу. Нарочито се они доводе у сумњу оном манијом г. Драшковићевом, да је њему опет „доста, што ти људи (који имено људи?!), знају, да су тврђења г. Љотићева неистинита.“

*

*

*

Напослетку, при завршетку, смиловао се г. Драшковић да призна, како у мојој књижици има један навод који је истинит. То је онај навод, вели г. Драшковић: „да сам га известио да не марим за његово пријатељство.“ — Од кога је — доста је; али на жа-

лост, ја баш то тврђење г. Драшковићево морам да огласим за неистину. Морам, јер је неистинито наведено. Ја се никад нисам пријатељио са г. Драшковићем. Пријатељство ја сматрам за нешто више од обичног познанства, које се такође погрешно пријатељством назива. А ја сам се са г. Драшковићем само упознао био; о њему сам знао онолико, колико сам чуо од г. Тимотијевића; наши су односи били смерени према тадањим приликама — с моје стране предусретљивост и расположење да чиним што могу да се човек помогне; с његове стране пажња, одмереност, учтивост. Какво је то пријатељство? — Такви су наши односи били до одобреног зајма из Класне Лутрије за Млекарник. Од тог доба, г. Драшковићу није требало више моје наклоности, и наши су односи били спали на односе учтивости. И тако све до поднете тужбе Начелству за посечене грмоме. После следује писмо г. Драшковића, у коме ми казује да је био *мој поштовалац*, али ће на даље — противу мене радити. То писмо његово може важити као оглас непријатељства; али не може важити као отказ пријатељства. И за то је неистинито оно, што је г. Драшковић огласио као једину истину.

А неистинито је и оно што г. Драшковић бестидно ређа и надовезује о Рајнићевој кафани. Он се ту, свакако, хтео већбати описивањем прилика, које налице на његове радње по собицама у „Националу“, где се заиста израђивали спискови регената за сеоске општине, где су дељени печати, даване партијске лозинке, па цензурисавале и менице. —

Luka Celović

Штедећи честите људе без сваке потребе, г. Драшковић грубо претвара гробове неких људи, који су за своје грехове имали срца сами себе да казне и друге, који и ако су што згрешили они за то испаштају, а све то — само ради што јачег ефекта. Он заборавља да погледа на себе и око себе и да бар — ћути, да се не размеће. Та би му тактика била боља и практичнија. Код нас се брзо заборавља све. Нека се користи тиме г. Драшковић!

*

*

*

Да својој пакости јаче одушке даде, г. Драшковић је прикомандовао и — Јоцу Нешића, болеснога Јоцу Нешића, да ми загрози некаквим његовим открићима, која он ипак неће открити, ако пристанем да примим — његово помиловање...

Сиромах, болесни Јоца Нешић! Заиста, заиста —: „с ким си, онакав си.“ Јоца је као човек имао пређе својих махна; али је пређе Јоца и поред очевидних махна, имао образа. Данас је Јоца поред г. Драшковића оболео, тешко оболео: г. Драшковић му је спасао главу, али му је упропастио душу. Жалост!

С тако оболелим Јоцом Нешићем, мени је тешко споразумевати се. Зато морам да молим г. Драшковића, да му поручи: да он мене ниуколико не поштеди од свега онога што има да каже о мени. Његова открића биће ми драгоцен грађа за аутобиографију, коју желим да пишем на овој садашњој доколици.

Ако горње не помогне, да ме оболели Јоца услиша и по жељи ми учини, онда морам

жешћом мером да то изнудим. Реците му, г. Драшковићу, да ја презирем његово помиловање, као год што презирем и његову болесну готовост, са којом се тако послушно одазвао Вашој пакости, г. Драшковићу.

јула 1909. год.
Београд.

Влад. М. Љотић.

